

**Հակաբեղմնավորման և հղիության մասին գրքույկ
Վալպրոաթթու պարունակող դեղեր օգտագործող աղջիկների, երիտասարդ կանանց
և վերարտադրողական տարիքի կանանց համար**

**Կարդացեք այս գրքույկը դեղի փաթեթում տեղադրված ներդիր-թերթիկի հետ
միասին՝ վալպրոաթթվի մասին ամբողջական տեղեկատվություն ստանալու համար:**

Հակաբեղմնավորում և հղիություն . ինչ պետք է իմանաք.

Այս գրքույկը Ձեզ համար է, եթե Դուք աղջիկ եք, երիտասարդ կամ վերարտադրողական պոստենցիալ ունեցող կին եք, ով օգտագործում է վալպրոաթթու պարունակող դեղ:

Այս գրքույկը պարունակում է հիմնական տեղեկատվություն հղիության ընթացքում վալպրոաթթվի օգտագործման ռիսկերի վերաբերյալ:

Եթե ունեք հարցեր, դիմեք Ձեր բժշկին:

Պահպանեք այս գրքույկը: Հնարավոր է, որ Ձեզ անհրաժեշտ լինի նորից կարդալ այն:

Բովանդակություն

1. Հիմնական տեղեկություններ, որոնք պետք է հիշել
2. Ի՞նչ վտանգներ է սպառնում Ձեր երեխային հղիության ընթացքում վալպրոաթթու օգտագործելիս.
  - Բնածին արատներ
  - Մտավոր և ֆիզիկական զարգացման խնդիրներ
3. Հակաբեղմնավորում (հղիության կանխարգելում)
4. Ես 18 տարեկան եմ կամ ավելի բարձր. Ի՞նչ է ինձ համար նշանակում վալպրոաթթու ընդունել:
  - Սկսում եմ բուժումը վալպրոաթթվով
  - Ես ընդունում եմ վալպրոաթթու պարունակող դեղ և չեմ պլանավորում երեխա ունենալ
  - Ես ընդունում եմ վալպրոաթթու պարունակող դեղ և պատրաստվում եմ երեխա ունենալ
  - Ես ընդունում եմ վալպրոաթթու պարունակող դեղ և հղի եմ կամ կասկածում եմ, որ հղի եմ
5. Ես մինչև 18 տարեկան եմ. Ի՞նչ է ինձ համար նշանակում վալպրոաթթու ընդունել:

1. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ՊԵՏՔ Է ՀԻՇԵԼ

- Վալարոաթթու պարունակող դեղերն օգտագործվում են էպիլեպսիայի և երկբևեռ խանգարումների բուժման համար:
  - Վերարտադրողական տարիքի կանայք և աղջիկները վալարոաթթու պետք է ընդունեն միայն այն դեպքում, երբ այլ դեղերն արդյունավետ չեն, քանի որ հղիության ընթացքում վալարոաթթվի ընդունումը կարող է լուրջ վնաս հասցնել արգանդում զարգացող երեխային:
  - Եթե Դուք վալարոաթթու եք ընդունում և կարող եք հղիանալ:
  - Միշտ օգտագործեք արդյունավետ հակաբեղմնավորում:
  - Երբեք մի դադարեցրեք հակաբեղմնավորիչների ընդունումը:
  - Եթե հղիություն եք պլանավորում:
  - Մի դադարեցրեք հակաբեղմնավորիչների ընդունումը Ձեր բժշկի հետ խորհրդակցելուց առաջ:
  - Երբեք մի դադարեցրեք վալարոաթթվի ընդունումը առանց բժշկի խորհրդատվության, քանի որ դա կարող է վատթարացնել Ձեր վիճակը:
  - Եթե Դուք հղիացել եք վալարոաթթու օգտագործելու շրջանում Ձեզ մոտ սկսվել է հղիություն:
  - Մի դադարեցրեք վալարոաթթվի օգտագործումը, քանի որ դա կարող է վատթարացնել Ձեր էպիլեպսիան կամ երկբևեռ խանգարումը:
  - Որքան հնարավոր է շուտ խորհրդակցեք բժշկի հետ՝ քննարկելու Ձեր հետագա բուժման տարբերակները և այն ամենը, ինչ Դուք պետք է իմանաք: Ձեր բժիշկը կբացատրի, թե արդյոք Դուք պետք է անցնեք այլ բուժման և ինչ պետք է անել դրա համար:
  - Հիշեք՝ պարբերաբար այցելել Ձեր բժշկին (առնվազն տարին մեկ անգամ):
  - Առաջին ընդունման ժամանակ, և դրանից հետո ամեն տարի, Դուք և Ձեր բժիշկը կքննարկեք, կլրացնեք և կստորագրեք ռիսկի մասին տեղեկացված լինելու համաձայնության ձևաթուղթը՝ որպեսզի համոզվեք, որ լավ տեղյակ եք հղիության ընթացքում վալարոաթթվի օգտագործման ռիսկերին և հասկանում եք հղիությունը կանխելու անհրաժեշտությունը՝ բուժման ընթացքում:

2. Ի՞ՆՉ ՌԻՍԿԵՐ ԿԱՆ ՁԵՐ ԵՐԵԽԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ՀՂԻՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՎԱԼՊՐՈԱԹԹՈՒ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ԴԵՂԵՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼԻՍ

Որքան մեծ է վալարոաթթվի դեղաչափը, այնքան մեծ է վտանգը երեխայի համար, սակայն վալարոաթթվի ցանկացած դեղաչափն ընդունելը ռիսկեր է պարունակում:

Հղիության ընթացքում վալպրոատթթվի ընդունումը կարող է առաջացնել լուրջ բնածին արատներ:

- Հղիության ընթացքում վալպրոատթթու պարունակող դեղն ընդունելիս 100 երեխայից մոտավորապես 11-ի մոտ կարող է զարգանալ բնածին արատ, մինչդեռ ընդհանուր բնակչության կանանց շրջանում բնածին արատներ են հայտնաբերվում 100 երեխայից 2-3-ի մոտ:

Ի՞նչ վնաս կարող է հասցվել Ձեր երեխային:

Վալպրոատթթու օգտագործելու ժամանակ հայտնաբերված բնածին արատները ներառում են, օրինակ՝

- սպինա բիֆիդա,
- դեմքի և գանգի դեֆորմացիաներ, օրինակ՝ «նապաստակի շրթունք»,
- վերջույթների, սրտի, երիկամների, միզուղիների, սեռական օրգանների, տեսողության օրգանների ոչ ճիշտ ձևավորում, որը կարող է հանգեցնել տեսողության խանգարման,
- լսողության խնդիրներ կամ խուլություն:

Հղիության ընթացքում վալպրոատթթվի օգտագործումը կարող է ազդել Ձեր երեխայի զարգացման վրա:

Հղիության ընթացքում վալպրոատթթու ընդունած կանանց երեխաների 100-ից մոտավորապես 30-40-ը կարող են ունենալ զարգացման խնդիրներ, ինչպիսիք են.

- քայլելու և խոսքի զարգացման ավելի ուշ սկիզբ,
- ցածր մտավոր ունակություններ,
- խոսքի և լեզվի յուրացման թույլ հմտություններ,
- հիշողության հետ կապված խնդիրներ:

Այս երեխաների մոտ ավելի հավանական է աուտիզմ կամ աուտիզմի սպեկտրի խանգարում: Բացի այդ, նրանց մոտ մեծանում է ուշադրության դեֆիցիտի և/կամ գերակտիվության զարգացման ռիսկը: